

Drum cu sens unic: Inteligența artificială agentică va fi catalizatorul transformării funcției fiscale

Funcția fiscală trece printr-o perioadă de schimbări extrem de rapide, determinate nu doar de un context economic global care s-a complicat foarte mult în ultimii 4-5 ani, ci și de apariția inteligenței artificiale, consultanța fiscală fiind printre primele domenii care au apelat la soluții de tip AI. Dacă într-o prima fază totul s-a redus la analiza datelor, acum s-a ajuns deja la soluții care vin să înlocuiască sarcinile repetitive, lasând timp consultanților pentru analiza proactivă a datelor fiscale și construcția unor soluții mai bune și mai aplicate pentru clienți.

Un procent de 87% dintre profesioniștii în domeniul fiscal și finanțier spun că inteligența artificială generativă (GenAI) va face ca funcțiile lor să fie mai eficiente și mai performante. Pentru prima dată, respondenți din domeniul fiscal și finanțier din sondajul EY [2024 EY TFO Survey | EY - Global](#) au menționat restricțiile financiare ca fiind cel mai mare obstacol în calea realizării viziunii lor pentru o funcție modernă. Este nevoie însă de o combinație între resurse pentru a ajuta funcțiile fiscale și finanțiere să facă față deficitului de personal, obligați noi de raportare și finanțarea (bugetarea) unor noi soluții de business, inclusiv a celor bazate pe AI. Dar, iată că nu vorbim doar despre aspectul adoptării soluțiilor de inteligență artificială în cadrul companiilor, ci și despre integrarea acestora în consultanța fiscală, domeniul-suport pentru conformare fiscală și de business.

Ascensiunea inteligenței artificiale (AI) devine, fără îndoială, unul dintre cei mai importanți factori de transformare, depășind ideea de „promisiune tehnologică”, fiind deja o realitate operațională. În acest context, un nou concept capătă amprentă: inteligența artificială agentică, o formă avansată de AI colaborativ, care are potențialul de a revoluționa modul în care funcționează echipele fiscale.

Este un concept care preocupa experții EY Global, fiind subiectul unei recente analize, ale cărei concluzii merg spre necesitatea integrării agenților AI în funcția fiscală cu mare atenție la detaliu – [How agentic AI is reshaping the tax function | EY - Global](#). Aceasta relevă, printre altele, faptul că **83%** dintre decidenții finanțieri de top din companii cred că adoptarea inteligenței artificiale ar fi mai rapidă dacă ar avea o infrastructură de date mai solidă, iar **67%** dintre aceștia admit că lipsa infrastructurii frânează adoptarea inteligenței artificiale.

Spre deosebire de AI-ul clasic, bazat pe reguli sau pe modele izolate, AI-ul agentic presupune echipe de agenți digitali care colaborează, fiecare având un rol, un scop și un set specific de competențe. Coordonarea lor este

realizata de un „agent” inteligent, cu supraveghere umana integrata. Este, de fapt, un model inspirat din dinamica echipelor umane, bazat însa pe viteza, acuratețe și consistență superioare.

Din punctul meu de vedere, asistam la un moment de cotitura în domeniul consultanței fiscale, și nu este prima data când afirm acest lucru. O schimbare care nu este doar tehnologica, ci profund structurală și strategică.

Inteligenta artificiala agentica (care a capatat și un nume oficial, de altfel, Agentic AI) promite să transforme funcția fiscală dintr-un centru operațional de conformitate într-un hub de inovație strategică – condiția fiind ca liderii fiscale să îmbrățișeze noua paradigma. și s-o integreze în organizație, cu atenție și responsabilitate, mai ales ca **inteligenta umana** ramâne și va ramâne în continuare cea care decide, coordoneaza, analizeaza (cu instrumente de secol 21) și pune ordine în afaceri și partea fiscală a acestora.

Este important să înțelegem că nu vorbim doar despre automatizarea unor sarcini repetitive. Până acum, multe echipe fiscale au experimentat AI în forma ei clasica – prin robotic process automation (RPA) sau machine learning. Însa agentul AI poate înțelege contextul fiscal pe baza carora stabilește obiective, planifica acțiuni și le poate executa autonom, deci vorbim despre echipe formate din agenți AI specializați, fiecare având un rol clar, care colaborează și se coordonează printr-un „agent coordoant”. **Astfel, după cum relevă și studiile EY Global citate, toata lumea este la unison de acord ca totul are loc și trebuie să aibă loc sub strictă supraveghere umana.**

Este vorba despre faptul că modelul în care integrăm soluții de inteligență artificială și acești noi coechipieri (agenții AI) reflectă, de fapt, modul în care lucrează echipele umane, cu diferența că AI-ul nu obosește și învață continuu. În loc ca specialiștii fiscale să se piardă în sute de tabele și interfețe, aceștia interacționează cu un singur agent coordonator care oferă date relevante, deja procesate, pregătite pentru analize strategice.

Agentic AI are capacitatea de a contextualiza, a seta obiective, a planifica și a executa acțiuni. Reacționează la date, dar le și înțelege, ia decizii proactive și gestionează excepții. Astfel, reduce semnificativ nevoia de intervenție umană. Obligatoriu însa, urmează controlul profesionistului, acolo unde trebuie și unde contează.

Avem un exemplu concret, și evident nu este singurul, care arată forța acestei abordări: una dintre echipele EY Global a sprijinit un important producător de băuturi în procesul de categorizare fiscală a peste 40 milioane de tranzacții, fiecare având variabile complexe, precum tipul și proporția ingredientelor. Soluția la care s-a apelat a fost un agent AI autonom integrat în procesele fiscale. Rezultatul a fost clasificarea completă în 10 zile, cu o mare acuratețe, a fiecarui nou produs adăugat în inventar, agentul AI atribuind automat tratamentul fiscal corect.

Funcția fiscală beneficiază deja de această tehnologie în mai multe zone – de la reformatarea automată a balanțelor de verificare, până la procesarea notificărilor fiscale venite din multiple jurisdicții. Agenții AI pot identifica tipul notificării, pot extrage termene și sume-cheie, corelează datele cu obligațiile fiscale existente și pot transmite recomandări personalizate, pentru ca echipele umane să realizeze analize aprofundate.

Se poate aprecia că Agentic AI schimbă complet dinamica muncii fiscale. Balanțele de verificare, pregătirea declarațiilor, revizuirea notificărilor din multiple jurisdicții – toate pot fi gestionate de micro-agenți specializați. Fiecare pas este documentat, auditat și poate fi corectat în timp real. Comunicarea între agenți nu mai este un flux opac de coduri, ci o interacțiune clara, în format accesibil (inclusiv prin platforme ca Microsoft Teams).

Nu este totul perfect însă și nici nu poate fi, ceea ce frânează adoptia rapidă a Agentic AI pe scara largă nu este lipsa de tehnologie, ci a acelei strategii comune pentru integrarea bazelor de date și a reticenței față de nou, arată

analiza EY Global. Datele fiscale figureaza acum și în ERP-uri, și în Excel-uri și în diverse baze de date greu de accesat, iar lipsa unei arhitecturi comune face ca AI-ul să funcționeze sub potențialul sau. De asemenea, există provocări de natură etică și legală. AI-ul trebuie să fie explicabil, transparent și validat constant de specialiști umani. Tocmai de aceea supravegherea umană nu este optională, ci esențială pentru a evita erori, partiniri sau încalcări de reglementari. Fără îndoială că aceste obstacole vor fi depășite și rezolvate în urmatoarea foarte scurta perioadă de timp.

Agentic AI nu trebuie privită ca un simplu instrument tehnologic, ci ca o reală capacitate de bază a noii funcții fiscale, care devine una strategică, colaborativă, bazată pe date și inteligență augmentată. Pentru aceasta, este însă nevoie de investiții în oameni, nu doar în sisteme: formare, redefinirea rolurilor și parteneriate strânse între fiscal, IT, juridic și operațional.

Organizațiile care vor înțelege și vor integra AI-ul agentic în strategia lor fiscală vor beneficia nu doar de eficiență operațională, ci și de un avantaj competitiv durabil, într-un mediu fiscal tot mai complex și mai digitalizat.

Și afirm din nou: inteligența artificială agentica **nu va înlocui profesioniștii fiscalei**. Dar îi va elibera de sarcini repetitive, de complexitați inutile, de timp pierdut în extrageri de date și clasificări manuale. Cu alte cuvinte, le va permite să devină arhitectii unei funcții fiscale moderne, predictive și inovatoare. Întrebarea nu mai este dacă vom adopta AI agentica în fiscalitate, ci când și cât de strategic vom face acest lucru. Iar cei care încep acum, cu o vizionare clara și o abordare centrata pe oameni, vor fi lideri, în opinia mea, ai transformării funcției fiscale.